

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler
Cathrine Lied Meyer

Statsforvalteren ber departementet om nærmere veiledning - tolkning av gjeldende regelverk - typiske turiststeder etter helligdagsfredloven

Statsforvalteren ønsker å orientere Barne- og familiedepartementet om at vi mottar et økende antall søknader fra kommuner om å få status som «typisk turiststeder» etter helligdagsfredloven § 5 andre ledd nr. 4 jf. sjette ledd.

Dette gjelder også større byer som vi ut fra lovens ordlyd og forarbeider, forstår slik at i utgangspunktet ikke kvalifiserer til å regnes som typiske turiststeder etter helligdagsfredloven § 5 andre ledd nr. 4, jf. sjette ledd.

Lovgrunnlaget

Hovedregelen er at faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, skal holde stengt på søndager og andre helligdager, jf. helligdagsfredloven § 5 første ledd. I andre ledd nr. 4 er det gjort unntak for

utsalgssteder på områder som etter vedtak av statsforvalteren regnes som typiske turiststeder, se sjette ledd.

Etter sjette ledd kan Statsforvalteren etter søknad fra kommunen ved forskrift bestemme at et område skal regnes som typisk turiststed, se annet ledd nr. 4, for hele året eller deler av året. Som typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle periodene hovedsakelig skjer til turister.

I lovforarbeidene Ot.prp. nr. 11 (2002-2003) er det blant annet vist til følgende:

Med typiske turiststader er i første rekkje meint mindre stader der salet i periodar hovudsakleg skjer til turistar. Det er her tenkt på stader der dei faste innbyggjarane er få i forhold til talet på tilreisande/besøkjande i løpet av året, eksempelvis stader som Beitostølen, Geiranger, Geilo og Lyngør. Ein typisk turiststad treng ikkje omfatte heile kommunen. Ein typisk turiststad er dessutan kjenneteikna ved at dei næringsdrivande ofte er avhengige av turistsesongane, da kundegrunnlaget er for lite til at dei kan overleve av sal til fastbuande. Også utsalgsstader i mange byar og på større stader kan oppleve omsetningsauke i

turistsesongen, men denne auken kan neppe seiast å vere så vesentleg at han kan danne grunngevinga for å gi løyve til søn- og helgedagsope.

Det er vidare eit vilkår at salet i periodar hovudsakleg skjer til turistar, jf. § 5 sjette ledd. Kor lang denne perioden må vere, og kor stor del av omsetninga som må skje til turistar i denne perioden, må avgjerast konkret i kvart enkelt tilfelle.

Fylkesmannen kan avgrense unntaket i § 5 andre ledd nr. 4 frå kravet om at faste utsalsstader skal halde stengt på helgedagar til å gjelde for utprega "sesongstader" i bestemte periodar av året. Med "delar av året" er meint periodar av ei viss lengd; kortare tidsrom på f.eks. eit par veker vil såleis ikkje vere tilstrekkeleg.

Vi er kjent med at det i NOU 2017: 17 punkt 5.5 og i Dok. 8:4 S (2023-2024) er gjort vurderinger av gjeldende regler.

Vi viser også til at det i NOU 2017:17 punkt 5.5.14.1 opplyses om at to fylkesmenn i 2012 ba Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet om en nærmere presisering i rundskriv eller lignende, om hvordan turistunntaket skulle praktiseres. Det ble blant annet vist til at føringene i Ot.prpr.nr.11 (2002-2003) var vage, og at en nærmere presisering ville sikre likebehandling. Det går frem at departementet i sitt svar viste til at oppgaven lå hos Fylkesmannen. Det forutsatte at det ble gjort en konkret vurdering i hver sak, og fant det ikke formålstjenlig å fastsette nærmere retningslinjer.

Vi viser også til at Barne- og familiedepartementet i 2023 innhentet opplysninger om utviklingen av praksis fra embetene om områder som har fått status som typisk turiststeder. Vi er ikke kjent med at det er kommet noen tilbakemelding fra departementet på denne undersøkelsen.

På bakgrunn av et økende antall henvendelser og søknader om status som «typisk turiststed», mener vi det vil være nyttig med klarere veiledning på området. Vi ber også om departementets syn på om gjeldende regelverk fortsatt skal forstås slik at sentrumsnære områder i større byer, i utgangspunktet ikke kan defineres som typisk turiststeder. Dersom det kan åpnes for dette, ber vi eventuelt om å få opplyst hvilke kriterier som skal legges til grunn.

Med hilsen

Jan Tore Sanner
statsforvalter

Hege Skaanes Nyhus
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent